

Cœesus flagellis sepius,
Tormenta risit omnia,
Septena quam repleverant
Jam dona sancti Spiritus.
Tandem levatus in crucem,
Terram reliquit sordidam,
Mundisque felix passibus
Poli petivit januas.
Excepit alma civitas,
Nostrumque mater omnium
Letata Christi martyrem,
Apostolumque maximum.
Congaudet omnis civium
Nobis chorus cœlestium,
Magni videns perennia
Nunc Andreas solemnia.

B

HYMNUS XIII. *In eodem festo ad crucem dicendus.*

Salve, tropæum gloriae,
Salve sacrum victoræ
Signum, Deus quo perditur
Mundum redemit mortuus.
O gloriosa fulgidis
Crux emicas virtutibus,
Quam Christus ipse proprii
Membris dicavit corporis.
Quondam genus mortalium
Metu premebas pallido,
At nunc reples fidelium
Amore læto pectora.
En iudus est creditum
Tuis frui complexibus,
Quæ tanta gignis gaudia,
Pandis polique januas
Quæ Conditoris suavia
Post membra, nobis suavior
Es melle facta et omnibus
Prælata mundi honoribus
Te nunc adire gratulor,
Te charitatis brachiis
Complector, ad cœlestia
Conscendo per te gaudia.
Sic tu libens me suscipe
Illiis alma servulum,
Qui me redemit per tuam

C

Magister altus gloriam.
Sic fatur Andreas crucis
Erecta cernens cornua,
Tradensque vestem militi,
Levatur in vitæ arborem.
Nec cessat altus de cruce
Docere turbam astantium,
Vitam perennem cum Deo,
Polique regnum pandere.
Quorum fide jam fervida,
Turbæque judex territus,
Se pollicetur nexibus
Hunc mortis atræ solvere.
At Andreas cœli vias,
Regemque cœli, ac dulcium
Frequenti jam concivium
Cœlesti in arce contineat:
Jesu, precor, dixit, bone
Magister, ista de cruce,
Me nemo vivum in corpore
Vincis solutis auferat,
Prius meum quam spiritum
E carne raptum assumperis.
In patriæque mœnibus,
Cui milito, locaveris.
Hæc dixit, et cœlestibus
Emissa lux a sedibus,
Circumdedit fortissimum
Christi corusca martyrem,
Splendorque sole clarior
Coram manendo plurimum,
Quæ palma vel quæ gloria
Crucem sequatur edocet
Quin ad poli mox edita
Reversus, alti spiritum
Secum reserat apostoli
Nodis solutum corporis.
Quia cum tuis fidelibus
Jesu triumphi carmina
Victor beatus sæculi,
Gaudens in ævum personat.
Quia nobis inter agmina
Sublimium felicia,
Da, Christe, sortem parvulis
Hymnos tibi canentibus.

HYMNUS DE DIE JUDICII.

Inter florigeras secundi cespitis herbas,
Flamine ventorum resonantibus undique ranis,
Arboris umbriferæ mœstus sub tegmine solus
Dum sedi, subito planctu turbatus amaro,
Carmina præ tristi cecini hæc lugubria mente.
Ut pote commemorans scelerum commissa meorum,
Et maculas vitæ, mortisque inamabile tempus,
Judiciique diem horrendo examine magnum,
Perpetuamque reis districti judicis iram.
Et genus humanum discretis sedibus omne,
Caudia sanctorum necnon, poenasque malorum.

D Hæc memorans mecum, tacito sub murmure dixi:
Nunc rogo, nunc venæ fontes aperite calentes,
Dumque ego percutiam pugnis rea pectora, vel dum
Membra solo sternam, meritosque ciebo dolores,
Vos, precor, effusis lacrymis non parcite statim,
Sed mœustum salsis faciem perfundite guttis.
Et reserare nefas Christo cum voce gementi,
Nec lateat quidquam culparum cordis in antro.
Omnia quin luci verbis reddantur apertis,
Pectoris et linguæ, carnis vel crimina sœva.
Hæc est sola salus animæ et spes certa dolenti,

Vulnera cum lacrymis medico reserare superno,
Qui solet allisos sanare et solvere vinclos.
Quassatos nec vult calamos infringere dextra,
Nec lini tepidos undis extingue fumos.
Nonne exempla tibi pendens dabat in cruce latro,
Peccati quantum valeat confessio vera?
Qui fuit usque crucem sceleratis impius actis,
Mortis in articulo sed verba precantia clamat,
Et solo meruit fidei serinone salutem,
Cum Christo et portas paradisi intravit apertas.
Cur, rogo, mens, tardas medico te pandere totam?
Vel cur lingua, taces, veniae dum tempus habebis?
Auribus Omnipotens te nunc exaudit aperitis,
Ille dies veniet, judex dum venerit orbis,
Debebis qua tu rationem reddere de te.
Suadeo prævenias lacrymis modo judicis iram.
Quid tu in sorde jaces, scelerum caro plena piacis?
Cur tua non purgas lacrymis peccata profusis,
Et tibi non oras placidæ fomenta medela?
Fletibus assiduis est dum data gratia flendi,
Pœnituisse juvat tibi nunc et flere salubre est.
Æternus fuerit placidus te vindice judex.
Nec Deus ætherius bis crimina vindicat ulli,
Spernere tu noli veniae tibi tempora certa.
Quanta malis maneat etiam tormenta memento,
Vel quam celsitronus metuendus ab arce polorum,
Adveniet index, mercedem reddere cunctis.
Præcurrent illum vel qualia signa, repente
Terra tremet, montesque ruent, collesque lique-

[scēnt,

Et mare terribili confundet murmure mentes.
Tristius et cœlum tenebris obducitur atris.
Astra cadunt rutilo et Titan tenebrescit in oriu,
Pallida nocturnam nec præstat luna lucernam,
De cœlo venient et signa minantia morient.
Tum superum subito veniet commota potestas,
Cœtibus angelicis regem stipata supernum.
Ille sedens solio fulget sublimis in alto,
Ante illum rapimur, collectis undique turmis,
Judicium ut capiat gestorum quisque suorum.
Sis memor illius, qui tum pavor ante tribunal,
Percentet stupidis cunctorum corda querelis.
Dum simul innumeris regem comitata polorum,
Angelica advenient cœlestibus agmina turmis.
Atque omnes pariter homines cogentur adesse;
Qui sunt, qui fuerant, fuerint vel quique futuri,
Cunctaque cunctorum cunctis arcana patebunt.
Quod cor, lingua, manus, tenebrosis gessit in antris,
Et quod nunc aliquem verecundans scire veretur
Omnibus in patulo pariter tunc scire licebit.
Insuper impletur flammis altricibus aer,
Ignis ubique suis ruptis regnabit habenis.
Et quo nunc aer gremium diffundit inane,
Igne tunc sonitus perfundet flamma feroce,
Festinans scelerum sœvas ulciscere causas.
Nec vindex ardor cuiquam tunc parcere curat,
Sordibus ablutus veniat nisi ab omnibus illuc.
Tunc tribus et populi ferient rea pectora pugnis,
Stabat uterque simul stupidus, pauperque potensque

A Et miser et dives, simili ditione timebunt:
Fluvius ignivorus miseros torquebit amare,
Et vermes scelerum mordebunt intima cordis.
Nullus ibi meritis confudit judice præsens,
Singula sed nimius percurrit pectora terror
Et stupet attonito simul impia turba timore.
Quid, caro, quid facies, illa quid flebilis hora,
Quæ modo vœ misera servire libidine gaudes,
Luxuriae tuæ stimulis te agitabis acutis,
Igne tu tibimet cur non tormenta timebis,
Daemonibus dudum fuerantque parata malignis.
Quæ superant sensus cunctorum et dicta virorum,
Nec vox ulla valet miseras edicere poenas.
Ignibus æternæ nigris loca plena gehennæ,
Frigora mista simul ferventibus algida flammis.
B Nunc oculos nimio flentes ardore camini,
Nunc iterum nimio stridentes frigore dentes.
His miseris vicibus miseri volvuntur in ævum,
Obscuras inter picea caligine noctes.
Vox ubi nulla sonat, durus nisi fletus ubique,
Non nisi tortorum facies ubi cernitur ulla.
Non sentitur ibi quidquam nisi frigora, flammæ,
Fetor et ingenti compleat putredine nares.
Os quoque flammivoi, lugens implebitur igne,
Et vermes lacerant ignitis dentibus ossa.
Insuper et pectus curis torquetur amaris,
Cur caro luxurians sibimet sub tempore parvo
Atro perpetuas meruisset carcere poenas
Lucis ubi miseris nulla scintilla relucet.
Nec pax, nec pietas, imo spes nulla quietis,
Flentibus arrident, fugiunt solatia cuncta.
Auxilium nullus rebus præstabit amaris,
Lætitiae facies jam nulla videbitur illie.
Sed dolor et gemitus, stridor, pavor et timor hor-

[rens,

Tædia, tristitia, trux, indignatio, languor.
Errantesque animæ, flammæ in carcere cæco.
Noxia tunc hujus cessabunt gaudia sæculi,
Ebrietas, epulæ, risus, petulantia, jocus,
Dira cupidio, tenax luxus, scelerata libido,
Somnus iners, torporque gravis, desidia pigra,
Illicitæ quidquid modo delectatio carnis,
Et cæca scelerum mergit vertigine mentem.
Tunc cæcis mergit flammis sine fine miseros.

C Felix o nimium, semperque in sæcula felix
Qui illas effugiet poenarum prospere clades,
Cum sanctisque simul lætatur in omnia sæcula!
Conjunctus Christo cœlestia regna tenebit.
Nox ubi nulla rapit splendorem lucis amoenæ,
Non dolor aut gemitus veniet, nec fessa senectus.
Non sitis, esuries, somnus et non labor ullus.
Non febris, morbi, clades, non frigora, flammæ,
Tædia, tristitia, curæ, tormenta, ruinæ,
Fulmina, nimbus, hiems, tonitru, nix, grando, frus-

[cella,

Angor, paupertas, morror, mores, casus, egestas
Sed pax et pietas, bonitas, opulentia regnat,
Gaudia, lætitiae, virtus, lux, vita perennis,
Gloria, laus, requies, honor et concordia dulcis,

Insuper omne bonum cunctis Deus ipse ministrat.
Semper adest præsens, cunctos sovet, implet, ho-
[norat,
Glorificat, servat, veneratur, diligit, ornat,
Collocat Altithrono, lætosque in sede polorum,
Præmia perpetuis tradens cœlestia donis.
Angelicas inter turmas sanctasque cohortes.
Validicis junctos patriarchis atque prophetis,
Inter apostolicas animis lætantibus arcis.
Atque inter roseis splendentia castra triumphis,
Candida virgineo simul inter agmina flore.
Quæ trahit alma Dei Genitrix, pia virgo Maria,
Per benedicta Patris fulgenti regna paratu,
Inter et Ecclesiæ sanctos, natosque, patresque
Inter et ætherium cœlesti pace senatum.
Quid rogo, quid durum, seculo consetur in isto,

A Utique illes inter liceat habitare cohortes,
Sedibus et superum semper gaudere heatis.
Incolumem mihi te Christi charissima proles,
Protegat, et faciat semper sine fine beatam,
Meque tuis Christo precibus commendata benignis.

(*Precatio ad Deum.*)

Rex Deus immensi quo constat machina mundi,
Quod miser imploro per Christum te pie clemens:
Da vigilem sensum, Rex regum cuncta gubernans,
Da, precor, ingenium, da mentis lumen honestum.
Sit mihi recta fides, et falsis obvia sectis,
Sit mihi præcipue morum correctio præsens,
Sim charus, humilis, verax, cum tempore prudens,
Secreti tacitus, et linguae fulmine cautus,
B Da fidum socium, da fixum semper amicum.

APPENDIX.

CARMINA DUBIA.

HYMNUS PRIMUS. *De duodecim signis zodiaci.*

Primus adest Aries, obscuro lumine labens,
Proximat inde sequens projecto corpore Taurus,
Sic gemini fulgent jactantes orbibus ignem,
Æstifer est pandens ferventia sidera Cincri,
Hunc subter fulgens serpuit vis torva Leonis,
Quem rutilo se-uitur collucens corpore Virgo.
Exin projectæ claro collumine Chelæ,
Ipsas consequitur lucens vis magna Nepæi,
Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum,
Post hunc cornifero Capricornus lumine pergit,
Illumidus at lato collucet Aquarius orbe,
Squamiferi rectoque natant tunc ordine Pisces.

HYMNUS II. *De æstatibus.*

Ter binos deciesque novem super exit in annos
Justa senescendum quos implet vita virorum,
Hos novies superat vivendo garrula Cornix,
Et quater egreditur cornicis sæcula Cervus,
Æripedem cervum ter vinci Corvus et illum
Multiplicat novies Phœnix reparabilis Ales,
Quem nos perpetuo decies prævertimus ævo
Nymphe Hamadryades, quarum longissima vita est
Hiæc cohæbet finis vivata freta animantium.
Cætera secreti novit Deus arbiter ævi.

DIONYSIUS DE ANNIS.

Anni Domini notantur in præsenti linea,
Cum misertus mundi Dominus ad tollenda crimina
Natus homo hic processit, natura ferens viscera.

C Ilorum quartam his appone annorum qui fuerint
Regulares adde quater, per septenos divide.

Item ut supra.

Tene autem nono semper Kalendas Aprilium,
Æeria quæ esse constat locus concurrentium,
Crescent quibus in diebus per septennum numerum.

De cyclo solis quem gradum teneat.

Octo annos subtrahend pro solari circulo,
Per vigenos et octonos reliquos divisoris,
Invenisse te gaudebis sic solarem circum.

Ad probandam concurrentem.

Circulum et hunc solarem divide per quatuor,
Tandem quartam ejus partem eidem adjicio,
Per septenos dividendo, concurrens invenitur.

Ad cyclum lunæ inveniendum.

Cyclus lunæ quotus exstat si scire desideras,
Duos annos semper deinde de supremo numero,

D Per novenos simul denos divisus reperitur.

Ad cyclum decimum nonum inveniendum.

Annis Christi unum tantum rite si addideris,
Per novenos atque denos pariter divisoris,
Decennovalem cyclum ultimum reperies.

De loco epactarum.

Epactarum locus patet facilis et commodus,
In undecimo Kalendas positus Aprilium,
In quo luna cum epacta coæquatur numerus.

Item de quatuordecim epactis.

Quarta decima epacta, cum tenuit circulo,

Ad inductionem inveniendam.

Tres appone annis Christi pro inductionibus
Regulares, et partire per quindenum numerum,
Absque mora tunc videbis quis sit ejus numerus.

Quando Christus natus sit.

Quarta est inductionis natus Christus Dominus;
Ideo tres apponuntur pro inductionibus,
De denis duobus Christi de annorum numero.

Ad probandam Incarnationem.

Ordines inductionum divide per quindecim,
In his autem regulares adde denos et duos,
Præsens anni apponatur inductione ibidem.

Ad exhortandum lectorum.

Calculum qui lector scire studes mente strenua,
Ordines inductionum aliae stent memorie,
Quæ si absint anni Christi amittes ignavia.

Ad epactas lunæ inveniendas.

Per novenos atque denos annos Christi divide,
Et quod his superabundat extende per undecim,
Per triginta partiendo epactas reperies.

Item ut supra.

Decennovenalem Paschæ unum tantum subtrahet.
Per undenos ampliabis, per triginta divide,
Epactam ipsius anni protinus invenies.

Ad epactas solis inveniendas.

Pro epactis namque solis sume annos Domini.